

Projekt

z dnia 14 marca 2018 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W LEWINIE BRZESKIM
z dnia 2018 r.**

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2017 oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadania

Na podstawie art.179 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, zm. poz. 60, poz. 1292, poz. 2217; z 2018r. poz 107) Rada Miejska w Lewinie Brzeskim uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2017 oraz potrzeb związanych z realizacją zadania stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Lewina Brzeskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Opracował:
Kierownik MGOPS

Przedkłada:
Burmistrz Lewina Brzeskiego

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2017

I. Zagadnienia ogólne

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Stanowi pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotne znaczenie mają zjawiska patologiczne - ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Skuteczna pomoc dla rodziny może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy w zakresie ustalonym ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują m.in. we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także organizacjami pozarządowymi i wyznaniowymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny (obowiązek samorządu gminnego) i systemu pieczy zastępczej (obowiązek samorządu powiatowego) są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

II. Wspieranie rodziny

Rodzinie, która przeżywa trudności, w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie, polegające w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny w gminie Lewin Brzeski prowadzone jest w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, za zgodą rodziny i przy jej aktywnym udziale przez:

1. pracowników socjalnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lewinie Brzeskim
2. asystentów rodzinnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lewinie Brzeskim
3. Świetlicę Terapeutyczną w Lewinie Brzeskim.

Pracownicy socjalni

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego kryzysu, a także wnioskowania do kierownika OPS o przyznanie różnych form pomocy dla rodziny w tym, przydzielenie asystenta rodziny. Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach.

W 2017 r. pracownicy socjalni objęli pomocą **463** rodziny (w 2016 r.-499 rodzin) z tego - **114** rodzin to rodziny z dziećmi w tym:

- 1) **26** rodziny wielodzietne
- 2) **50** rodzin niepełnych.

Pomoc udzielana była głównie z powodu:

·bezrobocia – **231** rodziny objętych było różnymi formami pomocy, zarówno finansowej , jak i pomocy w znalezieniu pracy – poszukiwanie ofert pracy i przekazywanie ich zainteresowanym, pomoc finansowa na

przejazdy związane z załatwianiem pracy, badaniami lekarskim, dojazdy do PUP itp. stała współpraca pracowników socjalnych z Biurem Pracy.

- potrzeba ochrony macierzyństwa – **36** rodzin - podjęte działania w tych rodzinach dotyczyły w szczególności: motywowania do systematycznego kontrolowania przebiegu ciąży i stosowania zaleceń lekarskich, monitorowanie właściwego pełnienia ról rodzicielskich, udzielanie porad lub kierowanie do specjalistów; wnioskowanie o pomoc finansową na wykonanie badań, zakup leków, wyprawki dla dzieci, artykułów higienicznych, odzieży, żywności oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych itp.

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej z powodu bezradności i braku umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – **16** rodzin którym wskazano i umożliwiono kontakt ze specjalistami (pedagogiem, psychologiem), wskazano kontakt ze specjalistycznymi placówkami wspierającymi funkcjonowanie rodziny m.in. pobyt dzieci w Świetlicy Terapeutycznej, czy pomoc asystenta rodziny.

- problemów alkoholowych w większości przypadków ze strony ojca, ale też coraz częściej matki dzieci – **23** rodziny - praca z rodziną mająca na celu podjęcie terapii przez osoby pijące, skierowanie dzieci do specjalistycznej opieki pedagogicznej, psychologicznej, opiekuńczej, stały nadzór nad rodziną.

- występująca przemoc w rodzinie - **24** rodzin - w tym 27 dzieci – pracownicy wskazywali możliwości otrzymania bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, medycznej, wnioskowali o przydzielenia asystenta rodziny, prowadzili stały nadzór nad rodziną.

- rodziny niepełne – **12** rodzin w tym 22 dzieci objęte były stałym poradnictwem i pomocą w rozwiązywaniu problemów związanych z prowadzenie gospodarstwa domowego, opieki nad dziećmi, utrzymaniem porządku i czystości w mieszkaniu, i innych wynikających z indywidualnych cech danej rodziny.

Wszystkie działania podejmowane przez pracowników socjalnych odbywały się przy ścisłej współpracy z przedstawicielami placówek oświatowych, Świetlicy Terapeutycznej, Policji, Sądu, służby zdrowia, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie.

Asystent rodziny

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniono dwóch asystentów rodziny, którzy swoim działaniem pomocowym objęli **25** rodzin, w tym **51** dzieci. We wszystkich rodzinach objętych pomocą występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze spowodowane w szczególności brakiem wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych. Ponadto w 4 rodzinach rodzice borykają się z problemem alkoholowym, w 2 rodzinach obok problemu alkoholowego występowała przemoc wobec żon/partnerek oraz dzieci, 11 - to samotne matki z dziećmi.

Głównym celem asystentury było przede wszystkim:

- podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin poprzez: doradztwo jak wychowywać i opiekować się dziećmi, jak korzystać z pomocy wyspecjalizowanych służb - takich jak pedagog czy psycholog, Świetlica Terapeutyczna, oraz wskazywał sposoby wspólnego spędzania czasu z dziećmi.

- zdobycie przez rodzinę umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego- nauka gotowania, sprzątnięcia, prania, racjonalnego zarządzania środkami finansowymi, angażowania wszystkich członków rodziny w prace domowe, pomoc w codziennej organizacji dnia rodziny.

- polepszenie wyników szkolnych dzieci – pomoc dziecku przy odrabianiu lekcji, wyrównywaniu zaległości w nauce i przygotowywaniu do sprawdzianów szkolnych, wypracowanie metody systematyczności przy odrabianiu lekcji, angażowanie rodziców do zainteresowania się problemami dziecka w szkole, motywowanie dziecka do udziału w zajęciach psychoedukacyjnych rozwijających jego zainteresowania, organizowanych przez szkołę czy Świetlicę Terapeutyczną

- poprawę sytuacji materialnej i mieszkaniowej rodzin – wnioskowanie o udzielenie pomocy w różnych formach zarówno pieniężnych jak i rzeczowych, oraz nauczenie racjonalnego wydatkowania środków finansowych, pomoc w zorganizowaniu malowania mieszkania, drobnych napraw sprzętu domowego, zorganizowanie pomocy rzeczowej w formie mebli czy innego sprzętu używanego.

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w rodzinach borykających się z problemem alkoholowym w zakresie wzmacniania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w uzyskaniu fachowej pomocy psychologicznej czy terapeutycznej oraz wspieranie w kontynuowaniu terapii odwykowej.

- motywowanie do systematycznych wizyt w poradniach zdrowia psychicznego członków rodzin dotkniętych chorobą psychiczną, przyjmowania leków zgodnie z zaleceniami lekarza, wsparcie emocjonalne osobie chorej i członkom jej rodziny.

- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowania nauki, poszukiwania pracy, pomoc w poszukiwaniu pracy.

·podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci, powiadamianie Policji, prokuratury, sądu.

·inne działania wymagające podejścia indywidualnego do problemów danej rodziny.

Asystenci prowadzili dokumentację obrazującą pracę z rodziną tj. zawiadomienie o objęciu rodziny wsparciem asystenta rodziny, wyrażenie zgody na podjęcie współpracy rodziny z asystentem, kartę informacji o rodzinie, plan pracy z rodziną, miesięczne karty czasu pracy z rodzina z opisem aktualnej sytuacji, dzienniki wizyt w środowisku.

Koszty wynagrodzenia dwóch asystentów rodziny zatrudnionych w okresie od 01.01.2017 r do 31.12.2017 r. wyniosły **39 639 zł** –z tego 25 124 zł pochodziły z dotacji budżetu państwa na realizację programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a 14 515 zł z budżetu gminy.

III. Świetlica Terapeutyczna

Świetlica Terapeutyczna w Lewinie Brzeskim jest specjalistyczną placówką wsparcia dziennego. Placówka zapewnia dziecku w zależności od potrzeb: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego oraz rozwój zainteresowań, zajęcia socjoterapeutyczne, psychologiczne, terapeutyczne i logopedyczne, realizację indywidualnego programu pracy. Pobyt dziecka w świetlicy jest nieodpłatny i dobrowolny (chyba że do placówki skieruje sąd). Placówka współpracuje z rodzicami i opiekunami dziecka, a także placówkami oraz instytucjami, stowarzyszeniami i fundacjami, które prowadzą działalność w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. *(na podstawie Ustawy z dnia 19 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)*

Świetlica zatrudnia specjalistów (3,5 etatu): pedagoga socjoterapeutę (dyrektor świetlicy – studia podyplomowe z zarządzania), wychowawcę (pedagog, terapeuta pedagogiczny), logopedę i psychologa (pół etatu).

Pracownicy obsługi (1,625 etatu): woźna (realizującą również zadania intendenci i pomocy wychowawcy) oraz konserwator (pomocy wychowawcy).

Dodatkowo w świetlicy pracują osoby bezrobotne skierowane na roboty publiczne przez Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu – jedna osoba – stanowisko młodszy wychowawca.

W pracy z dziećmi pomagają wolontariusze dorośli, zazwyczaj cyklicznie w czasie imprez - 2 osoby.

Wydatki ogółem placówki za 2017 rok – łącznie 328.568,52 zł – zadanie własne gminy.

Liczba wychowanków 2017 rok – 145 osób (wykazanych tylko raz, jedno dziecko może korzystać ze wszystkich form zajęć zależnie od potrzeb).

Formy pracy z dziećmi i młodzieżą realizowane w Świetlicy Terapeutycznej w Lewinie Brzeskim:

- a) zajęcia świetlicowe (od poniedziałku do piątku w godz. od 12.00 do 16.00, opieka po szkole i rozwój zainteresowań dla wszystkich chętnych dzieci, gry i zabawy świetlicowe, zajęcia ruchowe, plastyczne, kółka zainteresowań, itd.) – 50 dzieci,
- b) zajęcia dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych połączone z wyżywieniem (od poniedziałku do piątku od 15.30 do 18.00, dożywianie, obowiązkowe odrabianie zadań domowych, rozwój zainteresowań, opieka po szkole, zajęcia sportowe, plastyczne, komputerowe, wycieczki, itd.) – 22 dzieci,
- c) zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży (nieśmiałych, zahamowanych, nadruchliwych, nadpobudliwych psychoruchowo, agresywnych, z problemami adaptacyjnymi, trudnościami osobistymi) – 41 osób, zajęcia grupowe raz w tygodniu,
- d) indywidualna terapia psychologiczna (dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym) – 18 osób, zajęcia raz w tygodniu, terapia stała,
- e) terapia logopedyczna (dla dzieci z wadą wymowy, w wieku przedszkolnym i szkolnym) – 70 dzieci, zajęcia raz w tygodniu, terapia stała.

Terapia i zajęcia dla dzieci i młodzieży przebiegają w ścisłej współpracy z rodzicami. Na zajęcia w świetlicy dziecko uczęszcza dobrowolnie, za zgodą rodziców. Na zajęcia logopedyczne i psychologiczne dziecko przychodzi z rodzicami.

Ponadto zorganizowaliśmy dla dzieci cykliczne imprezy m. in. Naukowy Dzień Dziecka, Andrzejki z eksperymentami, Mikołajki z paczkami.

Dodatkowo Świetlica organizowała dla dzieci i młodzieży:

- 1) wypoczynek letni i zimowy - zajęcia na zapisy, dla wszystkich chętnych dzieci w wieku szkolnym z terenu miasta i gminy Lewin Brzeski (obwód szkolny Lewin Brzeski, Łosiów i Skorogoszcz). Także dla dzieci które nie uczęszczają do świetlicy. Wypoczynek finansowany przez Gminę Lewin Brzeski i rodziców.
 - zajęcia w czasie ferii zimowych „Energetyczne ferie” – dwa turnusy dla łącznie 80 osób,
 - zajęcia wakacyjne „Wakacje z przygodą” – trzy turnusy dla łącznie 120 osób.

- 2) sobotnie wycieczki edukacyjno-kulturalne dla dzieci. Wycieczki organizowane są raz w miesiącu dla grupy 40 dzieci, m. in. do Teatru Lalek we Wrocławiu, ZOO i Afrykarium we Wrocławiu, Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu, Twierdzy Srebrna Góra na pływalię do Strzelina. Wycieczki odpłatne.
- 3) wolontariat „*Forma samorealizacji dla gimnazjalistów. Pomagam, bo lubię...*” – 53 osoby.

Praca z rodzicami dziecka w Świetlicy Terapeutycznej w Lewinie Brzeskim:

- poradnictwo i konsultacje dla rodziców:

- pedagogiczne,
- logopedyczne,
- psychologiczne,

- wsparcie psychologiczne rodziny dysfunkcyjnej,
- zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców z psychologiem,
- praca pedagogiczna z rodziną dziecka prowadzona przez wychowawcę.

Dla rodziców i rodzin organizowane są również spotkania: wspólne imprezy edukacyjno-kulturalne, przedstawienia jasełkowe, występy dzieci z okazji Dnia Matki i Ojca, warsztaty plastyczne, rozgrywki sportowe, ogniska rodzinne, drzwi otwarte, pikniki rodzinne, wspólne wycieczki.

Efekty działań Świetlicy Terapeutycznej w zakresie wsparcia dziecka i rodziny to zapewnienie dzieciom opieki po szkole oraz rozwoju zainteresowań. Zapewnienie dzieciom specjalistycznej terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, a rodzicom specjalistycznego poradnictwa i konsultacji.

Zapewnienie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych opieki i pomocy w nauce, rozwoju zainteresowań oraz dodatkowego wyżywienia.

Wsparcie dziecka i rodziny to przede wszystkim złagodzenie negatywnych skutków wychowywania się dziecka w rodzinie dysfunkcyjnej poprzez pokazywanie dzieciom świata bez agresji i używek, świata kultury, sportu i rekreacji, wdrożenie dzieci do aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez rozwój talentów i pasji, mobilizacja do nauki, niwelowanie dysfunkcji.

Wsparcie rodziny to także zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka pomocy specjalistycznej i wsparcia (nie tylko rodzinie dysfunkcyjnej).

Efektom działań Świetlicy Terapeutycznej w zakresie wsparcia dziecka i rodziny jest także zapewnienie opieki dla dzieci po szkole (dzięki temu rodzice mogą podjąć pracę) oraz profesjonalnej pomocy dla dzieci i rodziców. Rodzice dzięki profesjonalnej pomocy psychologa i pedagoga, ale także poprzez branie udziału w imprezach i wycieczkach organizowanych przez świetlicę mają możliwość odreagowania napięć, stresów, mogą obcować z kulturą, sztuką i przyrodą oraz poszerzać swoją wiedzę z zakresu historii i kultury naszego kraju.

Efektom działań świetlicy jest pokazanie i wdrożenie rodziców i dzieci do zdrowych form spędzania czasu wolnego, w sposób aktywny i twórczy, bez używek, konfliktów i agresji.

IV. Pieczą zastępczą

W przypadku niemożności zapewnieniu dziecku opieki i wychowania przez rodziców sprawowana jest pieczę zastępcza w formie rodzinnej - rodzina zastępcza spokrewniona, niezawodowa i zawodowa, rodzinny dom dziecka, oraz w formie instytucjonalnej – placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjny ośrodek preadopcyjny. Pieczę zastępczą organizuje powiat, natomiast umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki. W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej ponosi 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku – 30 % a w trzecim i następnych – 50 % kosztów. Do w/w wydatków zalicza się: świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki.

Wydatki poniesione przez gminę w 2017 r. na powyższy cel wyniosły **280 349 zł** z tego:

- 1) **58 160 zł** na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem 13 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, w tym 9 w zawodowych rodzinach zastępczych i 4 w spokrewnionych rodzinach zastępczych,
- 2) **222 189 zł** za pobyt 15 dzieci w domach dziecka w tym: 9 dzieci w Domu Dziecka w Skorogoszczy i 6 w Domu Dziecka w Brzegu.

Potrzeby związane z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny to zabezpieczenie środków finansowych na działalność Ośrodka Pomocy Społecznej i Świetlicy Terapeutycznej w Lewinie Brzeskim a także

zabezpieczenie w budżecie gminy środków na koszty związane z opieką i wychowaniem dzieci w pieczy zastępczej, zatrudnieniem asystenta rodziny oraz zwiększeniem liczby etatów w tym zakresie.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej burmistrz składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.